

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови та методики її викладання

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри
_____ Салата І.А.

Реєстраційний № _____
« ___ » _____ 2022 р.

« ___ » _____ 2022 р.

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ
ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗА ДОПОМОГОЮ АНГЛІЙСЬКИХ
ЗООФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Кваліфікаційна робота студентки
групи ЗАМм-17
ступінь вищої освіти: магістр
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
Стельмацької Радмили Альбертівни

Керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Гапоненко Л. П.

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)
Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Стельмацька Радміла Альбертівна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	7
1.1. Поняття «компетентність», визначення ключових освітніх компетентностей.....	7
1.2. Соціокультурна компетентність, її зміст та особливості формування на уроках іноземної мови	16
1.3. Зоофразеологізми в системі формування соціокультурної компетентності.....	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗООФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ.....	31
2.1. Розробка конспекту уроку англійської мови для 6 класу з теми «Appearance and personality. Зовнішність та риси характеру людини».....	31
2.2. План-конспект уроку-вікторини для 8-го класу «Quiz Time: Guess the animal idiom. Урок-вікторина: Вгадай ідіому з твариною».....	37
2.3. Методична розробка конспекту уроку англійської мови для 9 класу «The animal world. Тваринний світ».....	46
2.4. Приклади англійських ідіом з анімалістичним компонентом та їх дефініції.....	53
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	60
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	65

ВСТУП

Сучасні реалії життя XXI століття окреслюють нові вимоги до фахівців різних галузей. Учні сьогодні хочуть отримати якісну освіту, ґрунтовні знання, які включають знання іноземної мови, а також набути необхідних компетентностей для вільного володіння іноземною мовою. В цьому аспекті формування соціокультурної компетентності студентів заслуговує пильної уваги. Використання саме зоофразеологізмів з метою формування соціокультурної компетентності є одним із оптимальних шляхів завдяки наявності певних особливостей, образності та стилістичного потенціалу. Вивчення фразеологізмів взагалі і фразеологізмів з анімалістичним компонентом є необхідним для розуміння специфіки мови, що вивчається, її культурних і соціальних особливостей. Вміння вільно використовувати фразеологізми в мовленні та розуміти їх значення наближує процес спілкування до більш природного та сприяє підвищенню рівня сформованості соціокультурної компетентності учнів, оскільки сформованість соціальних і соціокультурних умінь покращить загальний рівень володіння іноземною мовою. Процес опанування мови проходить успішно і ефективно лише за умов інтеграції та поєднання мови і мовних явищ з аспектами країнознавства. Все це підтверджує **актуальність** нашого дослідження.

Актуальність поставленої проблеми, недостатній рівень розробленості практичних рекомендацій щодо формування соціокультурної компетентності учнів за допомогою використання зоофразеологізмів зумовили вибір теми кваліфікаційної роботи: «Формування соціокультурної компетентності учнів основної школи за допомогою англійських зоофразеологізмів».

Мета роботи: дослідження можливостей англійських зоофразеологізмів у формуванні соціокультурної компетентності учнів основної школи.

Для реалізації мети кваліфікаційної роботи намічені наступні **завдання:**

- розглянути теоретичні поняття основних освітніх компетентностей;
- дослідити теоретичні аспекти формування соціокультурної компетентності;
- розкрити зміст та особливості формування соціокультурної компетентності на уроках іноземної мови в основній школі;
- проаналізувати місце зоофразеологізмів в системі формування соціокультурної компетентності учнів;
- запропонувати методичні розробки конспектів уроків англійської мови для учнів основної школи з прикладами застосування зоофразеологізмів.

Об'єкт дослідження: процес формування соціокультурної компетентності учнів основної школи.

Предмет дослідження: зоофразеологізми та їх місце в системі формування соціокультурної компетентності учнів основної школи на уроках англійської мови.

Методи дослідження: для досягнення поставленої мети дослідження нами були використані аналіз науково-методичної літератури, критичний аналіз досліджень з даної проблеми, вивчення позитивного досвіду роботи вчителів і методистів.

Практичне значення одержаних результатів: можливість впровадження нового контенту в структуру шкільного курсу з іноземної мови; застосування методичних розробок конспектів уроків з використанням фразеологізмів з анімалістичним компонентом на практиці.

Результати апробації кваліфікаційної роботи: основні теоретичні питання формування соціокультурної компетентності учнів основної школи за допомогою англійських фразеологізмів та їх практичне втілення в навчальних процес знайшли свої відображення в 2 опублікованих працях:

- ✓ участь у IV Міжнародній науково-теоретичній конференції *Theory and practice of modern science* (Краків, Польща, 2022), публікація статті «*Зоофразеологізми в системі формування соціокультурної компетентності*»;
- ✓ участь у III Міжнародній студентській конференції *Діджиталізація науки як виклик сьогодення* (Яремче, Україна, 2022), публікація тез «*Practical tips in using animal idioms in English classes*».

Структура роботи. Робота складається з двох розділів, вступу, висновків, списку використаної літератури. У першому розділі висвітлено основні теоретичні питання формування соціокультурної компетентності учнів. Другий розділ носить практичний характер і містить методичні розробки двох конспектів уроків із використанням зоофразеологізмів та план-конспект уроку-вікторини для 8-го класу «Quiz Time: Guess the animal idiom», які були апробовані в Криворізькій гімназії №9. Список використаної літератури налічує 58 джерел. Загальний обсяг роботи – 70 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1.1. Поняття «компетентність», визначення ключових освітніх компетентностей

На сьогоднішній день залучення компетентнісного підходу в освітній процес є ключовою метою для отримання бажаних результатів учнів та їх успішної соціалізації в подальшому житті.

Освітній процес як система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямований на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей [34].

Важливість та вимоги до формування необхідних компетентностей здобувачів освіти розглядається як на державному, так і на міжнародному рівнях.

Закон України «Про освіту» наголошує, що держава створює умови для здобуття громадянської освіти, спрямованої на формування компетентностей, пов'язаних з реалізацією особою своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомленням цінностей громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина [34].

Термін «компетентність» у словнику іншомовних слів перекладається від латинського слова *competens* або *competentis* – належний, відповідний та означає поінформованість, обізнаність, авторитетність [36, с. 282].

У словнику *Cambridge Dictionary* слово *competence*, тобто «компетентність», має визначення «the ability to do something well», що в перекладі з англійської мови означає «здібність робити щось добре» [51].

На основі аналізу нормативних документів та багатьох наукових джерел можна узагальнити та з'ясувати сутність поняття «компетентність».

Закон України «Про освіту» зазначає, що компетентність - це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [34].

Модернізація освітнього процесу в українській школі передбачає компетентісний підхід, який тісно пов'язаний з особистісно орієнтованим та діяльнісним підходами до навчання, базується на особистості учня й реалізується за умови виконання учнем необхідного комплексу дій.

Компетентності – це якості, набуті завдяки проживанню ситуацій, рефлексії досвіду. Складовими компетентностей є:

- ✓ знання – це добірка фактів, необхідних для виконання конкретної роботи;
- ✓ навички – це володіння засобами й методами певного завдання;
- ✓ здібності – вроджені здібності до виконання конкретного завдання;
- ✓ стереотипи поведінки – видимі форми дій, які вживають для виконання завдання, поведінка містить успадковані й набуті реакції на ситуації та подразники, у поведінці відбиваються наші цінності, етикаб переконання й реакції на навколишній світ;
- ✓ зусилля – це свідоме застосування ментальних і фізичних ресурсів з певною метою [9, с. 6].

Науковці з Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, тлумачать поняття «компетентність» як результат набуття людиною компетенцій, які дають їй змогу якісно виконувати трудові функції, успішно засвоювати знання, взаємодіяти з іншими людьми в різних ситуаціях, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності, набувати соціальної самостійності [24, с. 17].

Представники країн Європейського Союзу визначили поняття компетентності як «здатність застосовувати знання й уміння, що забезпечує

активне застосування навчальних досягнень у нових ситуаціях, як здатності застосовувати знання та вміння ефективно й творчо в міжособистісних відносинах — ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях» [31, с. 7].

Вітчизняні науковці, в свою чергу, пояснюють термін «компетентність» наступним чином:

- ✓ Н. Бібік вважає, що компетентність – це освітні результати, які досягаються не лише засобами змісту освіти, але й соціальної взаємодії; як у міжособистісному, так і в інституційному культурному контексті [2, с. 46].
- ✓ С. Ніколаєва підкреслює, що це набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, навичок, умінь, досвіду, цінностей, ставлення тощо, які можуть комплексно реалізуватися на практиці [29, с.18].
- ✓ О. Пометун розкриває поняття компетентності як спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, які набувають у процесі навчання» або як результативно-діяльнісну характеристику освіти [33, с. 17].
- ✓ О. Кононко наголошує, що компетентність передбачає цілий комплекс характеристик: розвинений чуттєвий досвід; навички практичного життя; розвинені потреби, здібності, звички; набір базових особистих властивостей, які гарантують дитині пристосованість до життя; вміння орієнтуватись у змінних умовах, знаходити оптимальні засоби реалізації свого особистісного потенціалу [18].
- ✓ Л. Масол характеризує компетентність як здатність людини змінювати в собі те, що має змінюватись, як відповідь на виклик ситуації із збереженням ядра — цілісного світогляду; це результат не лише освіти, але й усього досвіду людини [42, с. 9].

- ✓ В. Кожевников визначає поняття компетентності як здатність особистості сприяти й відповідати на індивідуальні та соціальні потреби, комплекс взаємовідносин, цінностей, знань і навичок, здатність кваліфіковано виконувати завдання чи роботу [17].

Отже, компетентність є інтегрованим набором знань та діяльностей, які накопичуються протягом навчального процесу і, згодом, мобілізуються для вирішення конкретних задач та для досягнення поставленої цілі. Це результат навчання та певний досвід, які необхідні для ефективної діяльності в конкретній ситуації.

Для активної реалізації сучасних потреб суспільства, всебічного розвитку та сприятливої соціалізації майбутнього покоління впроваджуються необхідні навчальні програми, стандарти, нормативні документи, які визначають важливість та необхідність саме компетентнісного підходу в освітньому процесі з переліком конкретних ключових компетентностей.

У Законі України про повну загальну середню освіту визначені ключові компетентності, які необхідні кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- ✓ вільне володіння державною мовою;
- ✓ здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- ✓ математична компетентність;
- ✓ компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- ✓ інноваційність;
- ✓ екологічна компетентність;
- ✓ інформаційно-комунікаційна компетентність;
- ✓ навчання впродовж життя;

- ✓ громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- ✓ культурна компетентність;
- ✓ підприємливість та фінансова грамотність;
- ✓ інші компетентності, передбачені стандартом освіти [34].

Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України наголошує, що основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях» [8].

Державні освітні програми, а саме, «Навчальні програми» з різних предметів затверджуються Міністерством освіти і науки України. Насамперед, ці навчальні програми націлені на формування визначених ключових компетентностей і їх компонентів.

Згідно Концепції Нової української школи у 2016 році Міністерством освіти і науки України були ухвалені **десять ключових компетентностей**:

1. Спілкування державною і рідною (у разі відмінності) мовами – це вміння усно й письмово висловлювати та тлумачити поняття, почуття, факти й погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів), усвідомлення ролі ефективного спілкування, здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час.

2. Спілкування іноземними мовами – вміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно й письмово висловлювати та тлумачити поняття, думки, почуття, факти й погляди (через слухання, говоріння, читання та письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів, готовність до посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3. Математична грамотність – культура логічного й алгоритмічного мислення, уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для розв’язання завдань у різних сферах діяльності; здатність до розуміння й використання простих математичних моделей; уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4. Компетентності в природничих науках і технологіях – наукове розуміння природи та сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності; уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. Інформаційно-цифрова компетентність – передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, у публічному просторі та приватному спілкуванні; інформаційна медіаграмотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в інтернеті та кібербезпеці; розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

6. Уміння вчитися впродовж життя – здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових умінь і навичок, організації навчального процесу (власного та колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами й інформаційними потоками, уміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою освітньо-професійну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

7. Соціальні та громадянські компетентності – усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, у родині, на роботі; уміння працювати з іншими на результат, попереджати й розв’язувати конфлікти, досягати компромісів; повага до закону, дотримання прав людини й підтримка соціокультурного розмаїття.

8. Ініціативність і підприємливість – уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства й держави; уміння раціонально поводитися як споживач, ефективно використовувати індивідуальні заощадження, приймати доцільні рішення у сфері зайнятості, фінансів тощо.

9. Обізнаність та самовираження у сфері культури, загальнокультурна грамотність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва; глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення й поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя – уміння розумно й раціонально користуватися природними ресурсами в межах сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя та здоров'я людини, здатність і бажання дотримувати ся здорового способу життя [9, с. 9].

Ключові компетентності – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя [30, с.10].

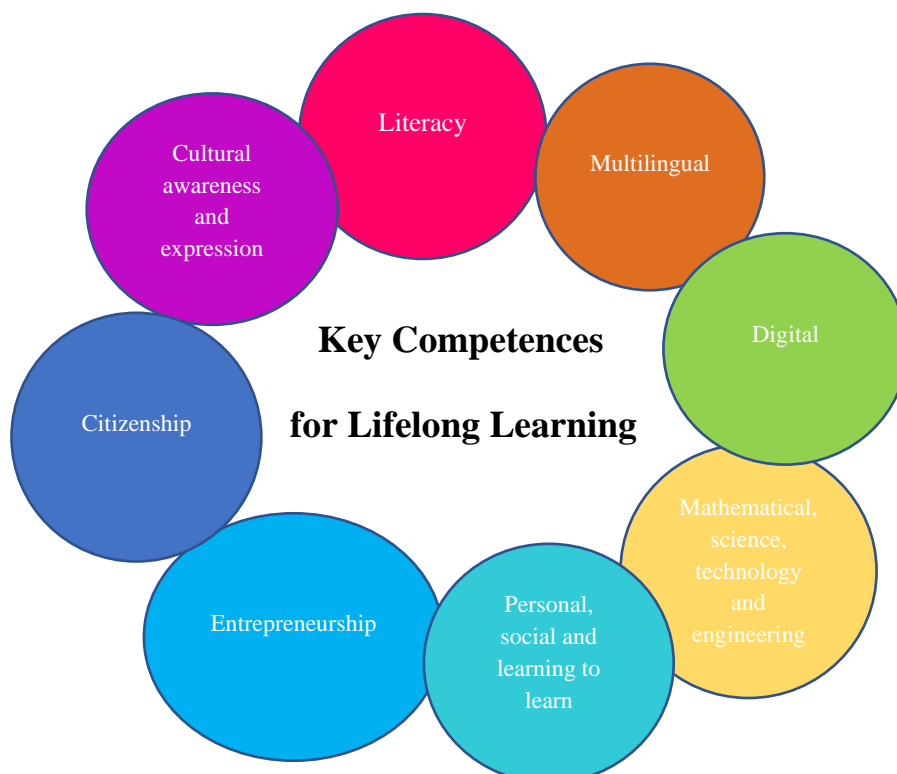
Порівнюючи перелік ключових компетентностей з країнами Європи, то за оцінками Всесвітнього індексу «Освіта для майбутнього», Фінляндія та Швейцарія є світовими лідерами у галузі забезпечення ключових майбутніх компетентностей.

Результатом діяльності ЮНЕСКО, Ради Європи, Європейської Комісії, Міжнародного департаменту стандартів та інших організацій на початку XXI ст. стало обґрунтування феномену «компетентність», його сутнісних характеристик та інструментів формування й вимірювання набуття компетентностей [46].

У 2019 році Європейським Парламентом та Європейською Радою була схвалена Рамкова програма оновлених ключових компетентностей для навчання упродовж життя – «Key Competences for Lifelong Learning», де визначено: «*the key competences are a combination of knowledge, skills and attitudes*», що ключові компетентності – це комплекс знань, навичок та ставлень.

Розглянуто вісім ключових компетентностей:

- Literacy. Грамотність
- Multilingual. Багатомовна компетентність
- Digital. Цифрова компетентність
- Mathematical, science, technology and engineering. Математична компетентність і компетентність у науці, техніці та інженерії
- Personal, social and learning to learn. Особистісна, соціальна компетентність і компетентність у вмінні навчатися
- Entrepreneurship. Підприємницька компетентність
- Citizenship. Громадянська компетентність
- Cultural awareness and expression. Компетентність культурної обізнаності та самовираження [53].

Міжнародна комісія Ради Європи розглядає поняття компетентності як загальні, або ключові, уміння, базові вміння, фундаментальні шляхи навчання, ключові уявлення, опори, або опорні знання.

На думку експертів Європейського Союзу компетентності передбачають:

- ✓ спроможність особистості сприймати й відповідати на індивідуальні та соціальні потреби;
- ✓ комплекс ставлень, цінностей, знань і навичок.

Таке визначення поняття компетентностей певним чином збігається з положеннями що висловлюють українські педагоги, однак представники європейських педагогічних кіл насамперед виходять з особистісних і соціальних потреб, задоволенню яких мають сприяти компетентності.

Ключова компетентність:

- ✓ сприяє досягненню успіхів у житті;
- ✓ сприяє розвитку якості суспільних інститутів;
- ✓ відповідає багатоманітним сферам життя [31].

В деяких країнах ЄС, наприклад, Великобританії та Ірландії поняття «ключові компетентності» не використовують в освітній документації, а заміняють на інші терміни, такі як «навички», «базові навички» або «ключові навички». У Шотландії «базові навички» являють собою крос-предметні уміння: комунікативні навички, математична грамотність, навички розв'язання проблем, використання ІКТ, соціальні навички взаємодії з іншими. В Англії, з метою підготовки школярів до дорослого життя, подальшого навчання і кар'єри, вважають необхідним розвинути «навички», які пов'язані як з окремими предметами, так і більш загальні професійні навички – функціональні навички та навички індивідуального навчання та мислення «personal learning and thinking skills» – PLTS [46].

Ключові компетентності освітнього процесу стали предметом досліджень багатьох зарубіжних науковців, таких як: А. Армстронг, П. Блек, Дж. Гордон, Б. Мейл, А. Мішель Д. Пеппер, Х. К. Тедеско, А. Тіана та ін.

Праці українських фахівців, а саме, Н. Бібік, М. Головань, І. Закір'янової, К. Дмитренка, В. Кожевникова, Л. Масол, С. Николаєвої, О. Пометун, О. Овчарук, Н. Онищенко, О. Онопрієнко та ін., сфокусовані на вивченні проблем формування ключових компетентностей, дослідження їх багатокomпонентності та поліфункціональності.

Отже, серед багатьох тлумачень та інтерпретацій концепту «ключові компетентності» можна виділити такі спільні акценти, як важливість ключових компетентностей для гідного життя та роботи, покращення якості життя, прийняття рішень, подальшої освіти, саморозвитку та самореалізації індивідуумів у суспільстві [46].

1.2. Соціокультурна компетентність, її зміст та особливості формування на уроках іноземної мови

Освіта – є основним фактором для формування нових корисних життєвих установок особистості, забезпечує розуміння національної та світової культури, виховує ввічливе відношення до важливих цінностей та досягнень суспільства, створює сприятливі умови для успішної соціалізації учнів.

Сучасна концепція освітнього процесу націлена на розвиток креативної особистості та передбачає формування ключових компетентностей, які сприяють використанню отриманих знань, навичок, вмінь, а також являються метою реалізації програми державного освітнього стандарту.

Одне із значних місць у сучасному навчальному процесі відіграє саме соціокультурна компетентність учнів, яка цілком пов'язана зі сферою культурних норм та цінностей суспільства.

Вважається, що термін «соціокультурна компетентність» був запропонований канадським науковцем Дж. Каммінзом (J. Cummins) у 70-80х роках ХХ сторіччя в галузі прикладної лінгвістики, як один із

складників академічної комунікативної компетентності. Дж. Каммінзон визначив, що соціокультурна компетентність прогнозує знання соціальних норм спілкування в умовах академічного середовища [5].

Поняття та процес формування соціокультурної компетентності учнів залишається актуальним та продовжує досліджуватись вітчизняними науковцями, лінгвістами, педагогами та методистами. Можна відзначити О. Бігич, Г. Борецьку, Н. Бориско, Ю. Головач, О. Жорнову, І. Закір'янову, С. Ніколаєву, В. Редька, М. Степаненка, І. Шилінговської, які досліджували соціокультурну компетентність як необхідну ланку в освітньому процесі.

О. Жорнова виділяє соціокультурну компетентність і визначає її як здатність особистості забезпечувати самозміну засобами звичної активності, що проявляється як ефективний вплив на життєдіяльність інших громад, переосмислення, усвідомлення існування інших культурних значень раніше привласненого сенсу життєдіяльності [11, с.93].

І. Закір'янова характеризує поняття соціокультурної компетентності як інтегральну якість особистості, що дозволяє людині на основі відрефлексованої наявної системи знань визначити свої уподобання, на основі яких можливо конструювати свою поведінку й відносини з партнерами по взаємодії, впливати на проблемні ситуації в системах відносин "Людина – людина", самореалізовуватися в конкретних культурно-історичних умовах власної життєдіяльності [13]. І. Закір'янова вважає, що процес формування соціокультурної компетентності не має бути спонтанним, стихійним процесом. Програмоване досягнення високого рівня соціокультурної компетентності можливе тільки при здійсненні спеціальних формуючих методичних дій, які вимагають самовизначення, самовираження індивіда, його творчої самореалізації.

Соціокультурна компетентність - це якісна характеристика особистості, що ґрунтується на сукупності набутих знань соціальних та культурних сфер

життя, ціннісних орієнтацій; здатність і готовність до міжкультурного спілкування з носіями інших мов та культур [45].

У методиці навчання іноземних мов і культур за редакцією С. Ніколаєвої зазначено, що в даний час, у зв'язку з розвитком нових наук, замість терміну «соціокультурна компетентність» частіше почали вживати термін «лінгвосоціокультурна компетентність» (ЛСК), яка охоплює більший спектр компетентностей і включає в себе окрім соціокультурної компетентності й соціолінгвістичну та соціальну компетентності. Формування ЛСК передбачає передусім знання про країну (її культуру, традиції, національні звичаї тощо), мова якої вивчається; здатність вилучати з одиниць мови відповідну інформацію і користуватися нею у різних ситуаціях спілкування [29, с. 77].

Соціокультурна компетентність за визначенням С. Ніколаєвої – це здатність особистості набувати різноманітних, культурологічних, (лінгво)країнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань і користуватися ними для досягнення своїх цілей в іншомовному спілкуванні.

Одними із головних компонентів соціокультурної компетентності є знання, а саме:

- ✓ *загальнокультурні знання, які учні набувають під час навчання і самонавчання впродовж усього життя;*
- ✓ *знання про країну і культуру виучуваної мови, які отримуються на уроках іноземної мови і в курсах країнознавства;*
- ✓ *міжкультурні знання, які здобуваються шляхом самоосвіти (під час читання відповідної літератури) та завдяки спостережливості, соціокультурній чутливості та умінням аналізу і рефлексії під час реального спілкування.*

Набуті знання необхідні насамперед для формування навичок і вмінь, правильно використовувати їх у спілкуванні з носіями мови, а також адекватно розуміти і коректно інтерпретувати будь-які автентичні тексти, фільми, твори мистецтва тощо [29, с. 429].

Основні аспекти освітнього процесу - пізнавальний, розвиваючий та виховний, безпосередньо пов'язані з формуванням соціокультурної компетентності учнів.

Соціокультурна компетентність - це якісна характеристика особистості, що ґрунтується на сукупності набутих знань соціальних та культурних сфер життя, ціннісних орієнтацій; здатність і готовність до міжкультурного спілкування з носіями інших мов та культур [45].

За навчальною програмою з іноземних мов, затвердженою Міністерством освіти і науки України, для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов (5-9класи) зазначається важливість компетентнісного підходу в організації навчання на основі певних ключових компетентностей. До переліку компетентностей учнів соціокультурного напрямлення відносяться соціальна та громадянська компетентності й обізнаність та самовираження у сфері культури, компонентами яких є уміння та ставлення [27, стор.7].

Ключові компетентності	Компоненти	
	уміння	ставлення
Соціальна та громадянська компетентності	формулювати власну позицію; співпрацювати з іншими на результат, спілкуючись іноземною мовою; розв'язувати конфлікти у комунікативних ситуаціях; переконувати, аргументувати, досягати взаємопорозуміння/ компромісу у ситуаціях міжкультурного спілкування;	толерантність у спілкуванні з іншими; проактивність в утвердженні демократичних цінностей; усвідомлення необхідності володіння іноземними мовами для підвищення власного добробуту

	<p>переконувати засобами іноземної мови у важливості дотримання прав людини;</p> <p>критично оцінювати інформацію з різних іншомовних джерел</p>	
<p>Обізнаність та самовираження у сфері культури</p>	<p>висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання і судження щодо творів мистецтва;</p> <p>порівнювати та оцінювати мистецькі твори та культурні традиції різних народів.</p>	<p>усвідомлення цінності культури для людини і суспільства;</p> <p>повага до багатства і розмаїття культур</p>

Структура соціокультурної компетентності учнів складається із:

- ✓ знань загальних норм та цінностей соціуму,
- ✓ знань норм та правил поведінки,
- ✓ знань предметних областей,
- ✓ знань історії та розуміння громадянської позиції.

Соціокультурна компетентність є невід’ємною складовою частиною комунікативної компетенції, яка виражається в гармонії з країнознавчою, лінгвокраїнознавчою та соціолінгвістичною компетентностями, що дозволяють учням розуміти закономірності розвитку культури, орієнтуватись у традиціях, реаліях, звичаях, духовних цінностях не лише свого народу, а й інших націй, уміти спілкуватися іноземною мовою у сучасному суспільстві.

Соціальна компетентність потребує розвитку вмінь працювати в команді для досягнення результату, за потреби – розв’язувати конфлікти або запобігати їм через пошук компромісу. Особливого значення в межах цієї компетентності набуває формування поваги до суспільних законів, дотримання прав людини, а в мультикультурному середовищі – уміння взаємодіяти в соціокультурному різноманітті [5].

Відповідно до основних положень державного стандарту України у процесі навчання іноземної мови зростає роль різних видів мовленнєвої діяльності, тому вчителями іноземних мов активно впроваджується новітні інформаційно-комунікативні технології: інтерактивні дошки, мультимедійні презентації, інтелектокартки, аудіозаписи, відеофрагменти, які не тільки підвищують рівень сформованості комунікативних умінь і навичок учнів, а й посилюють мотивацію навчання, активізують самостійну роботу учнів.

Оскільки іноземна мова має безпосереднє відношення до сучасного життя, то завдання вчителів іноземної мови полягає в тому, щоб дати учням не тільки мовленнєву підготовку, а і зорієнтувати їх на практичне використання іноземної мови: в техніці - робота з комп'ютером, в бізнесі - ділові папери іноземною мовою, в науці - статті, публікації, тобто вивчати іноземну мову для життя та майбутньої професійної діяльності.

Особливу увагу заслуговують принципи відбору соціокультурного матеріалу, серед яких комунікативна цінність і достатність для реалізації цілей та завдань навчання спілкуванню в межах однієї теми; принцип автентичності мовних (фонетичних, лексичних і граматичних), мовленнєвих одиниць (речень, тестів), ілюстративних соціокультурних матеріалів, які використовують для навчання спілкуванню; використання мовленнєвих зразків. Дотримання вище зазначених принципів дає змогу успішно організувати процес оволодіння іншомовним спілкуванням відповідно до вимог навчальної програми [5].

Отже, так як явище соціокультурної компетентності нерозривно пов'язане з процесом формування особистості в сучасному суспільстві, тому що суспільство трансформується, змінюються його стереотипи та цінності, сучасна освіта повинна підтримувати та скеровувати молодь на збагачення свого досвіду та досвіду майбутнього покоління [44].

1.3. Зоофразеологізми в системі формування соціокультурної компетентності учнів

Зоофразеологізми або фразеологізми з анімалістичним компонентом відносяться до розділу лінгвістики, який називається фразеологією.

Термін «фразеологія» від грецької *phrasis*, «вираз» та *logos* – «слово, вчення» – це один з лінгвістичних термінів, який використовується для позначення сукупності фразеологічних словосполучень тієї чи іншої мови або фразеологізмів. Подібно до інших термінів, що закінчуються елементом «-логія», термін «фразеологія» позначає розділ мовознавства (лексикології), в якому вивчаються фразеологізми. Цей розділ вивчає природу стійких словосполучень окремої мови або різних мов, їх формальні та семантичні ознаки, синтаксичні функції, їх експресивне забарвлення, стилістичну характеристику, системні відносини між ними, можливість класифікації за різними ознаками, зв'язки з іншими мовними одиницями, їх звуковий склад та граматичні особливості.

Характеризуючи поняття «фразеологізми», можна зазначити, що це цілісні смислові структури, які формуються протягом багатьох століть та являються своєрідним мовним багажем і скарбом національної культурної пам'яті. За допомогою цих особливих сполучень слів, які називаються фразеологічними зворотами або фразеологізмами, ми можемо більш емоційно висловити своє відношення, почуття до людини, до дружби, до праці, до навчання, до достатку, до всього того, що відбувається у повсякденному житті.

До фразеологізмів відносять поєднання слів, які утворюються як єдина сукупність слів або фразеологічна одиниця (ФО), що має переносне, метафоричне значення, тому не потрібно ці вирази розуміти буквально. Наприклад, вирази «гризти граніт науки», «вставляти палки в колеса», «робити з мухи слона», «спалити мости» натякають нам на якусь дію та мають завуальований зміст і, насправді, не пропонують нам виконувати ці дії.

Фразеологізми, які пов'язані з тваринним світом, досліджували багато вітчизняних науковців та визначили їм свою назву:

В. Ужченко та Д. Ужченко	зоофразеологізми
А. Гребенюк	фразеологізми з зоосемічним компонентом
В. Бойко	фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентом
А. Огар	анімалізми
О. Коваленко	зоосемізми або анімалістичні фразеологізми

Віктор Ужченко у своїй праці «Фразеологія сучасної української мови» виділив цілий розділ під назвою «Українська зоофразеологія». Він визначає фразеологізми як «стійкі вислови, що кореспондують з реаліями тваринного світу, відзеркалюючи їх експліцитно чи імпліцитно в елементах внутрішньої форми – у їх складі є фауноніми (зооніми) або їх образно-генетичні елементи» [40, с.286].

Класифікація зоофразеологізмів за В. Ужченком:

1. Фразеологічні сполуки з компонентами-зоонімами, наприклад, як *кіт наплакав, мокра курка, витися лисом, велика риба* та ін.
2. Фразеологічні сполуки, які не мають безпосередніх компонентів-зоонімів, але присутні соматизми тварин або назви характерних для тварин дій та особливостей поведінки, наприклад, *брати за зябра (за жабри), держати хвоста за вітром, рогом землю рити, кований на всі чотири копита* та ін.
3. Фразеологічні сполуки, що не мають індикаторів зоофразеологічності й вимагають історико-етимологічного чи культурологічного розшифрування, наприклад, *лізти на рожен* «наражатися на небезпеку» (рожен – гострий

кілок, рогатина, ужився при полювання на ведмедів: звір сам наражався на виставлений мисливцем рожен); *стара карга* «стара жінка» (з тюрк. «карга» - ворона); *нестися щодуху* «дуже швидко» - дух як «дихання», але первісно малось на увазі про галоп коня.

Появу саме зоофразеологізмів можна спостерігати з давніх часів. Хочеться пригадати древньогрецького байкаря на ім'я Езоп, який жив у VI сторіччі до н.е. Він був рабом, тому часто висловлював свої думки, вигадуючи байки, в яких через образи тварин, він показував риси людей. Таким чином, замаскований спосіб висловлення думок із натяками й недомовками, називають езоповою або езопівською мовою. Зоофразеологізм *«левова частка»* був використаний у одній з байок Езопа. Коли після полювання звірів лев розподілив здобич, забравши її цілком: «Першу частку я дістаю як учасник полювання, другу — за відвагу, третю беру, знаючи апетит моєї сім'ї. Хто сумнівається в моєму праві на четверту частку, нехай виступить». Та згодом вислів «левова частка» набув значення, як оволодіння найбільшою часткою здобичі, грошей, майна або спадку тощо. Зоофразеологізм *«пригріти змію на грудях»* з'явився у байкаря Езопа у творі «Селянин і змія», де розповідається про чоловіка, який знайшов у полі змерзлу змію і вирішив пошкодувати її, поклавши за пазуху, щоб вона зігрілася. Але після того, як змія ожила, вона вкусила свого рятівника. Тому так, зазвичай, говорять про підлу людину, яка відповіла на добро і допомогу невдячністю.

Дуже часто появи зоофразеологізмів ми завдячуємо спостережливості, досвіду та мудрості наших пращурів. Все те, що люди помічали протягом свого життя, вони намагалися зафіксувати у своїй мові. Наприклад, у мові наших пращурів зоофразеологізм *«сісти на свого коня»* означав піти воювати. В ті часи кінь для воїна був надійним товаришем у бою з ворогом, тому втрата коня могла означати неминучу смерть. У сучасному суспільстві використовують зоофразеологізм *«бути на коні»*, що означає мати гарне, вигідне становище у справах та бути на високому рівні серед інших. А,

наприклад, спостерігаючи за дикою качкою, гоголем, який завжди ходить поважно, задираючи голову вгору, народ почав казати про гордовиту та пихату людину - «*гоголем ходить*», що і стало згодом зоофразеологізмом.

Про більшість зоофразеологізмів ми дізналися з усної народної творчості, а саме, з народних казок різних країн. Яскравими прикладами є: «*хата на курячих ніжках*», «*ведмежа послуга*», «*кіт у чоботях*», «*жабка-мандрівниця*», «*бридке каченя*», «*тримати жар-птицю за хвіст*» та багато ін.

У видатного українського гумориста Остапа Вишні фразеологізми були улюбленими мовними засобами у творах, наприклад, у збірці оповідань «Мисливські усмішки» можна виділити такі зоофразеологізми: «*сидіти на хвості*», «*піднімати звіра*», або приклади з інших його творів - «*як мокра миша*», «*собача тропа*», «*як муха дише*».

Вітчизняний лінгвіст В. Ужченко підкреслив, що «фразеологізми – іскрометні скарби мовної образності – передають найтонші відтінки душевних порухів, обарвляють висловлене в національний колорит. У них – спостережливість, досвід, життєві поняття та уявлення багатьох поколінь».

В англійській мові фразеологізми називають ідіомами. В перекладі з грецької мови «*idiom*» означає «*своєрідна*». У словнику Cambridge Dictionary термін «*idiom*» має визначення: «*a group of words in a fixed order that has a particular meaning that is different from the meanings of each word on its own*», група слів у фіксованому порядку, яка має певне значення та відрізняється від значень кожного слова окремо; «*the style of expression in writing, speech, or music that is typical of a particular period, person, or group*» - це стиль вираження в письмі, мовленні чи музиці, типовий для певного періоду, особи чи групи.

Дослідження та вивчення різноманітних ідіом на уроках іноземної мови, сприяє формуванню соціокультурної компетентності учнів, знайомить та поглиблює знання про культуру та особливості традицій народів різних країн, впливає на розвиток комунікативних навичок та збагачення лексичного

запасу, стимулює пізнавальну діяльність учнів, виховує повагу до культури та традицій інших країн.

Ідіоми, пов'язані з тваринним світом або зоофразеологізми, можуть слугувати яскравим прикладом для демонстрації своєрідності та неповторності англійської мови.

Наталі Колін, шведська дослідниця, у своїй праці «English and Swedish Animal Idioms - A Study of Correspondence and Variation in Content and Expression» зазначила, що ідіоми є в кожній мові, і їх вивчення є важливим аспектом володіння мовою. Англійська мова не є винятком, оскільки містить велику кількість ідіом, які широко вживаються» [54].

Отже, описуючи зовнішність та характер людини, ми можемо застосовувати багато означень, схожих з описом та поведінкою різних тварин, які стали в подальшому ідіомами та зоофразеологізмами, наприклад в англійській та українських мовах:

- ✓ «*as strong as an ox*» - «сильний як бик» - витривала, сильна людина;
- ✓ «*as free as a bird*» - «вільний як птах» - вільна людина, яку порівнюють з птахом;
- ✓ «*busy as a bee*» - «працювати як бджілка» - працелюбна та дуже зайнята людина;
- ✓ «*as quiet as a mouse*» - «тиха як миша» - спокійна та тиха за характером та поведінкою людина;
- ✓ «*as hungry as a wolf*» - «голодний як вовк» - голодна людина, у прямому й переносному значенні;
- ✓ «*as cunning (sly) as a fox*» - «хитрий як лисиця» - хитра людина;
- ✓ «*black sheep*» - «чорна вівця» або «*black swan*» - «чорний лебідь» кажуть англійці, у слов'янських народів свій варіант - «біла ворона» - незвичайна людина, яка не схожа на інших та виділяється серед решти людей [1].

Але існує безліч ідіом, які не перекладаються дослівно на українську мову й мають значення, які потрібно тільки запам'ятовувати.

Найпопулярнішими тваринами, які зустрічаються в англійських ідіомах є і свійські, і дикі тварини: собака, кіт, кінь, свиня, бик, вівця, коза, мавпа, заєць, ведмідь, вовк, лев та ін.

Серед яскравих прикладів англійських ідіом є:

- «*the dog days*» – дуже спекотні дні;
- «*to be dog (old dog) at something*» - добре знатися на чомусь;
- «*the black dog*» - хандра, нудьга;
- «*to be like dog and shadow*» - бути нерозлучними;
- «*to rain cats and dogs*» - злива, проливний дощ;
- «*barber's cat*» – балакун, базікало;
- «*a horse of a different colour*» - зовсім інша справа;
- «*to work like a horse*» – багато працювати;
- «*to be on the wrong horse*» - помилятися, припускатися помилки;
- «*to beat a dead horse*» або «*to seek a hare in a hen's nest*» – займатися марною справою, витратити сили даремно;
- «*hold your horses*» - зупинись, почекай;
- «*when pigs fly*» - ніколи;
- «*to cry wolf*» – піднімати помилкову тривогу;
- «*as stubborn as a goat*» – дуже впертий;
- «*monkey tricks*» – прокази, пустощі;
- «*wild goose chase*» - перегони за недосяжним;
- «*at a snail's pace*» - рухатись дуже повільно;
- «*fish out of water*» - почуватися ніяково, не в своїй тарілці;
- «*the world is your oyster*» - світ у ваших ніг, все життя попереду [1].

Зоофразеологізми та ідіоми знаходяться у постійному динамічному русі та активно продовжують утворюватися і в сучасному суспільстві.

Нові сучасні зоофразеологізми та ідіоми з'являються найчастіше у засобах масової інформації (ЗМІ), у виступах політиків, громадських діячів, утворюються у сучасній літературі, спілкуванні та відображають сучасні реалії. Наприклад, «*акули пера*» – це журналісти, які весь час намагаються знайти сенсаційний матеріал, їх порівнюють з акулами, як нещадними та кровожерливими мисливцями; «*свої таргани в голові*» - людина має свої примхи, часто цей вислів використовують, щоб підкреслити здивування, нерозуміння чи навіть негативне ставлення до цієї людини; «*білий та пухнастий*» - іронічний вислів про чийсь невинність; «*to hit the bull's eye*» - влучити в точку, попасти в яблучко; «*monkey business*» - безглузда робота; «*top dog*» - переможець та ін.

Таким чином, фразеологізми, а також і зоофразеологізми - це певна частина світобачення народу та його національної культури. І тому важливо розуміти зміст та метафоричне значення, щоб зуміти вміло використовувати їх у спілкуванні або на письмі. Можна підкреслити, що саме фразеологізми відображають культуру, звичаї, обряди народу та являються частиною фольклору. Зберігаючи свою історично складену структуру, яка передається з вуст в уста, вони є яскравим неповторним колоритом та забарвленням кожної мови, що безпосередньо впливає на формування соціокультурної компетентності учнів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Модернізація національної освіти, у тому числі загальноосвітньої й вищої школи України, спрямована на вдосконалення навчання, виховання, на розвиток самостійної, ініціативної, творчої особистості випускників шкіл і вищих навчальних закладів, на забезпечення умов входження України в міжнародний освітній простір через приєднання до Болонського процесу, на створення сучасної економіки освіти [17].

На основі аналізу нормативно-правових документів і науково-методичної літератури нами визначена сутність поняття «компетентність», розглянуті ключові компетентності та важливість залучення компетентнісного підходу в освітній процес, що безпосередньо впливає на отримання бажаних результатів учнів та їх успішну соціалізацію в майбутньому.

Розглянуто державні нормативні документи: Закон України «Про освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Навчальні програми з іноземних мов для 5-9 класів, Концепції Нової української школи та Рамкова програма оновлених ключових компетентностей для навчання упродовж життя – «Key Competences for Lifelong Learning», схвалена Європейським парламентом та Європейською Радою. Також з'ясували, що в деяких країнах Євросоюзу, таких як Англія, Шотландія, Ірландія та ін., поняття «ключові компетентності» не використовується в освітній документації, а замінюється на терміни «навички», «базові навички» або «ключові навички».

Проаналізовано поняття «соціокультурна компетентність» та актуальність питання формування соціокультурної компетентності на уроках іноземної мови для реалізації вимог державної навчальної програми.

З'ясовано сутність поняття «зоофразеологізми» або фразеологізми з анімалістичним компонентом та «animal idioms» в англійській мові, наведено різноманітні приклади. Окреслено місце зоофразеологізмів в загальній системі формування соціокультурної компетентності учнів та важливість розуміння

змісту та метафоричного значення зоофразеологізмів, щоб вміти використовувати їх у спілкуванні або на письмі.

Отже, у теоретичній частині нашої кваліфікаційної роботи висвітлено основні теоретичні питання формування соціокультурної компетентності учнів, як важливої складової в системі шкільного навчання.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗООФРАЗЕОЛОГІЗМІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

2.1. Розробка конспекту уроку англійської мови для 6 класу з теми «Appearance and personality. Зовнішність та риси характеру людини»

Згідно теми кваліфікаційної роботи «Формування соціокультурної компетентності учнів за допомогою англійських зоофразеологізмів», метою практичного розділу являється вивчення можливості використання зоофразеологізмів на уроках іноземної мови для сприяння формуванню соціокультурної компетентності учнів. Нами була розроблена серія уроків англійської мови для учнів 6, 8 та 9 класів з використанням англійських ідіом, пов'язаних з тваринним світом.

Наводимо методичну розробку конспекта уроку англійської мови для 6 класу (за державною навчальною програмою з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов для 5-9 класів, затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).

План-конспект уроку англійської мови для 6 класу

Тема уроку: *Appearance and personality. Зовнішність та риси характеру людини.*

Сфера спілкування: особистісна.

Тематика ситуативного спілкування: *Я, моя родина, мої друзі.*

Мовний інвентар: лексичний діапазон теми *«Зовнішність та риси характеру людини»*.

Мета уроку: практикувати учнів у вживанні тематичної лексики для опису зовнішності та рис характеру людини; продемонструвати своєрідність мовленнєвих зразків на прикладах англійських ідіом та українських

фразеологізмів; розуміти зміст ідіом та використовувати їх у мовленні; удосконалити аудіо-візуальне сприйняття нового навчального матеріалу.

Ключові компетентності:

- *спілкування державною (і рідною у разі відмінності мовами)* – усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну;
- *спілкування іноземними мовами* – реалізація через предметні компетентності;
- *обізнаність та самовираження у сфері культури* – повага до багатства і розмаїття культури;
- *сприйняття формуванню соціальної й громадянської компетентності* – формулювати власну позицію;
- *уміння вчитися упродовж життя* – сміливість у спілкуванні іноземною мовою.

Предметні компетентності: розвиток мовленнєвих навичок учнів – описує зовнішність та риси характеру людини.

Очікувані результати: розвиток комунікативних видів мовленнєвої діяльності, а саме, продуктивних, тобто усне продукування: учень вміє описувати зовнішність та риси характеру людини у вигляді короткого, зв'язного висловлення, побудованого з простих фраз і речень; використовує ідіоми у мовленні.

Засоби навчання: презентація, використання дошки «Jamboard», онлайн флешкарток, фото героїв фільму «Harry Potter» та малюнки тварин з інтернет-ресурсу «Pinterest».

Схематичний план уроку:

I. Lead in. Організаційна частина:

1. *Greetings.* Привітання. – 1 хв.

2. *Warm up.* Мовна розминка та введення в іншомовну атмосферу. – 4 хв.

3. *Announcement of the theme and the aim of the lesson.* Повідомлення теми та мети уроку – 1 хв.

II. Main Body. Основна частина уроку:

1. *Find out new vocabulary.* Ознайомлення з новими лексичними одиницями. – 7 хв.

2. *Do lexical tasks.* Виконання лексичних вправ. – 18 хв.

III. Summary. Завершення уроку:

1. *Homework check.* Перевірка домашнього завдання – 5 хв.

2. *Assessment.* Підведення підсумків та оцінювання діяльності учнів. – 3 хв.

3. *Home assignment.* Домашнє завдання – 2 хв.

Procedure:

I. Lead in.

1. Greetings.

Teacher: *Good morning, children! How are you today?*

I'm pleased to see you again and let's get started our English lesson.

2. Warm up.

Teacher: *Do you know these characters? Who are they? Remember and try to describe them.*

Students should brainstorm adjectives to describe children in the picture for a minute and a teacher writes these words on the board.

Ask children to guess what the lesson will be about.

3. Announcement the theme and the aim of the lesson.

Teacher: *The theme of our lesson is 'Meet friends. Appearance and personality'. Today we are going to talk about person's appearance and people's traits of character. We will learn new vocabulary, do some lexical tasks, learn how to*

describe appearance and personality, find out the term 'idiom' and how to use English idioms to describe different people.

III. Main Body.

1. Find out new vocabulary.

Teacher demonstrate the table on the board with new vocabulary and translate into Ukrainian.

Teacher: *How do we describe people's appearance? We can ask: 'What does he or she look like?'*

For example, how we say about:

<i>face</i>	<i>round, oval, square</i>
<i>hair</i>	<i>fair or blonde, light brown, brown, dark, short, long, straight, wavy, curly</i>
<i>nose</i>	<i>small, big, long</i>
<i>eyes</i>	<i>blue, green, grey, brown, dark, small, big</i>
<i>body built</i>	<i>thin, slim, chubby, fat, tall, short</i>

2. Do the lexical tasks.

Teacher: *Look at the picture again and describe these famous characters. Use the examples of adjectives.*

This is Harry Potter. He has got _____ face. His hair is _____. Harry's nose is _____. He has got _____ eyes. Harry is _____ (his body built).

Students describe Hermione and Ron.

Teacher: *Now let's talk about personality traits. Firstly, name the animals that you see in the pictures:*

How do you think we can compare people's personality traits with animal traits? Let's do it with the help of idioms.

But do you know what it means the term 'idiom'? It is a group of words which has a special meaning. Now we try to use animal idioms to describe personality.

Complete the animal idioms:

cunning (sly) as a

wise as an

strong as an

busy as a

hungry as a

Now, please, remember other characters of 'Harry Potter' and match the movie characters with the animals. Students do this task.

Let's complete sentences with the animal idioms:

Hermione is _____.

Albus Dumbledore is _____.

Dudley Dursley is _____.

Rubeus Hagrid is _____.

Draco Malfoy is _____.

Great job!

Now we will check how you remember animal idioms. Look at them attentively and find the mistakes:

busy as a wolf

strong as an owl

hungry as a fox

wise as an ox

sly as a bee

III. Summary:

1. *Homework check.*

2. *Student assessment.*

3. *Home assignment:* Learn by heart new vocabulary. Choose one of the movie characters and describe him/her appearance and personality + use animal idioms.

Teacher: *Today you learn how we can describe people's appearance and personality, find out the animal idioms and how we use them.*

Goodbye children, see you next time!

На цьому уроці ми розвивали комунікативні навички учнів щодо опису зовнішності та рис характеру людини. Учні навчилися будувати свої висловлювання, використовуючи запропоновані нами ідіоми в своєму мовленні.

2.2. План-конспект уроку-вікторини для 8-го класу «Quiz Time: Guess the animal idiom. Урок-вікторина: Вгадай ідіому з твариною»

Для впровадження зоофразеологізмів або 'animal idioms' на уроках англійської мови та демонстрації їх практичного застосування в подальшому, нами було розроблено та запропоновано конспект уроку-вікторини для 8-х класів «*Quiz Time: Guess the animal idiom*».

У рамках проведення тижня іноземних мов у Криворізькій гімназії №9 з 14.11.2022 по 18.11.2022 під назвою «*Language knows no boundaries*», 16.11.2022 був застосований на практиці урок-вікторина «Quiz Time: Guess the animal idiom» у 8-А та 8-Б класах за допомогою платформи Google Meet у синхронному режимі.

Мета проведення тижня іноземних мов: сприяння формуванню соціокультурної компетентності учнів, популяризація англійської та німецької мов, мотивація до вивчення іноземних мов, розвиток мовленнєвих навичок та активізація пізнавальної діяльності учнів.

Наводимо методичну розробку конспекту уроку-вікторини англійської мови для 8 класу.

План-конспект уроку англійської мови для 8 класу

Тема уроку: *Quiz Time: Guess the animal idiom. Урок-вікторина: Вгадай ідіому з твариною.*

Сфера спілкування: публічна.

Тематика ситуативного спілкування: *Велика Британія.*

Мовний інвентар: лексичний діапазон – зоофразеологізми (в рамках проведення тижня іноземних мов).

Мета уроку: ознайомити та розуміти зміст ідіом, пов'язаних з тваринами та практикувати учнів вживати їх у відповідних мовленнєвих зразках; стимулювати пізнавальну діяльність учнів, розвивати комунікативні навички та творчі здібності учнів, виховувати поважне ставлення до культури та традицій інших країн.

Ключові компетентності:

- *спілкування державною (і рідною у разі відмінності мовами)* – усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; готовність до міжкультурного діалогу;
- *спілкування іноземними мовами* – реалізація через предметні компетентності;
- *математична компетентність* – готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних та навчальних проблем;
- *інформаційно-цифрова компетентність* – вивчати іноземну мову з використанням спеціальних програмних засобів, ігор, соціальних мереж;
- *ініціативність і підприємливість* – комунікабельність та ініціативність, відкритість до інновацій, креативність;

- *обізнаність та самовираження у сфері культури* – усвідомлення цінності культури для людини і суспільства, повага до багатства і розмаїття культури;
- *сприяння формуванню соціальної й громадянської компетентності* – формулювати власну позицію, толерантність у спілкуванні з іншими, усвідомлення необхідності володіння іноземними мовами для підвищення власного добробуту;
- *уміння вчитися упродовж життя* – сміливість у спілкуванні іноземною мовою, подолання власних мовних бар'єрів.

Предметні компетентності: розвиток мовленнєвих навичок учнів – наводить приклади ідіом, пов'язаних з тваринами, пояснює зміст ідіоми та вміє використовувати у мовленні.

Очікуванні результати: розвиток комунікативних видів мовленнєвої діяльності, а саме, продуктивних, тобто усне продукування у вигляді короткого, зв'язного висловлення, побудованого з простих фраз і речень; використовує ідіоми, пов'язані з тваринами у різних мовленнєвих зразках.

Засоби навчання: презентація, використання інтерактивних програм «Wordwall», «LearningApps», флешкартки, малюнки та фото з інтернет-ресурсу «Pinterest».

Схематичний план уроку:

I. Lead in. Організаційна частина:

1. *Greetings.* Привітання. – 1 хв.
2. *Warm up.* Мовна розминка та введення в іншомовну атмосферу. – 5 хв.
3. *Announcement of the theme and the aim of the lesson.* Повідомлення теми та мети уроку – 1 хв.

II. Main Body. Основна частина уроку:

1. *Find out new vocabulary – animal idioms and their definitions.* Ознайомлення з новими лексичними одиницями – зоофразеологізми та їх значення. – 6 хв.

2. *Do tasks with the animal idioms.* Виконання завдань з ідіомами про тварин. – 24 хв.

III. Summary. Завершення уроку:

1. *Assessment.* Підведення підсумків та оцінювання діяльності учнів. – 1 хв.

2. *Home assignment.* Домашнє завдання – 2 хв.

Procedure:

I. Lead in.

1. Greetings.

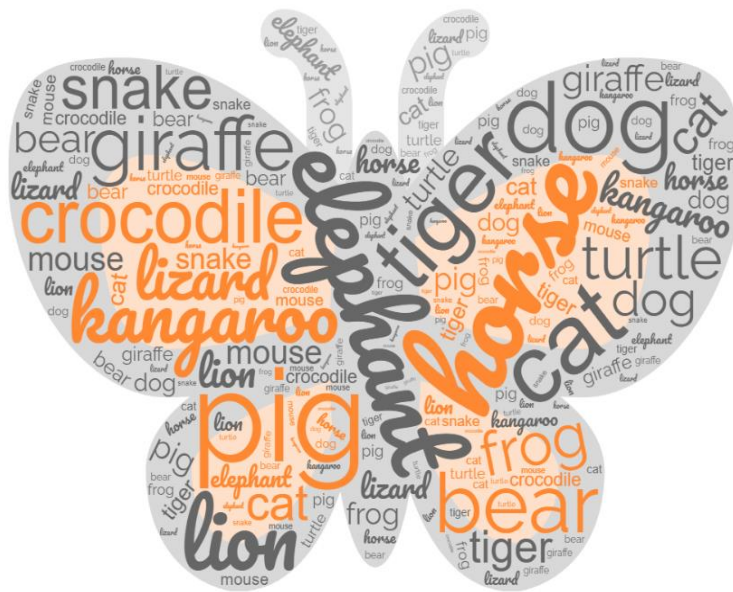
Teacher: *Good afternoon, dear students! I'm glad to see you today. How are things? I'm sure you are well today.*

2. Warm up.

Teacher: *What is your favourite animal?*

Students answer: My favourite animal is _____.

Teacher: *Now look at this butterfly and name the animals you can see.*

3. Announcement of the theme and the aim of the lesson.

Teacher: *Today you are having an unusual lesson. You should be smart, creative and active.*

Let's get started our Quiz Time 'Guess the animal idiom'!

We remembered different animals and now we figure out what an idiom means?

If we open Cambridge Dictionary, we find the meaning of this term: «idiom – a group of words in a fixed order that has a particular meaning that is different from the meanings of each word on its own». So, idioms are special phrases and we need to know their definitions to use them in our speech or writing.

II. Main Body.

1. Find out new vocabulary – animal idioms and their definitions.

Teacher: *Now we will practice and learn the animal idioms.*

Do puzzles. Look at these idioms with animal and finish them. What do they mean?

Pay attention to their definitions and remember.

Idioms

Definitions

Hold your

wait a moment, be patient

When

fly

something will never happen

It's raining

and

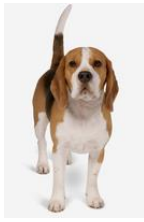
heavy rain

Wouldn't hurt a

to be very kind and gentle

The

days

the hot weather of summer

Holy

!

to be surprised

To have

in your stomach

to be nervous

out

eat a lot of something

nap

a short sleep

A

out of water

to be uncomfortable in a
specific situation

2. Do tasks with the animal idioms.

Teacher: Now we check how you remember these animal idioms.

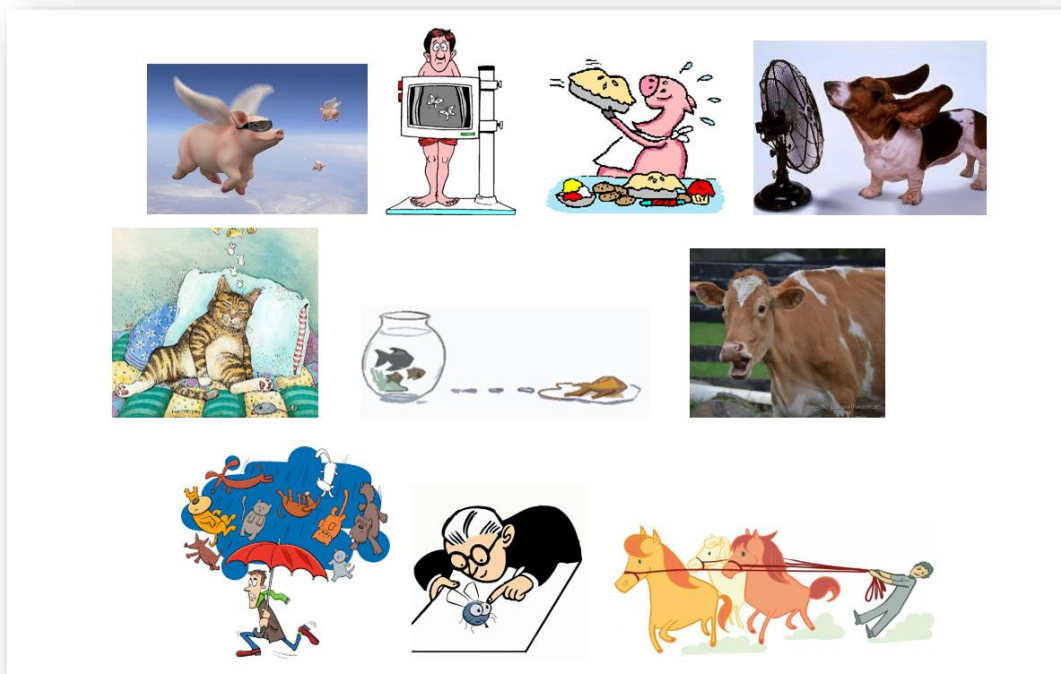
Match the animal idioms with their definitions.

1. Hold your horses	a. A short sleep
2. To rain cats and dogs	b. To be nervous
3. When pigs fly	c. The hot weather of summer
4. The dog days	d. To be uncomfortable in a specific situation
5. Wouldn't hurt a fly	e. Eat a lot of something
6. Holy cow!	f. Wait a moment, be patient
7. To have butterflies in your stomach	g. Heavy rain
8. Pig out	h. To be surprised
9. Cat nap	i. Something will never happen
10. A fish out of water	j. To be very kind and gentle

Students do this task.

Teacher: *Next task for you.*

You should look at the pictures and name the animal idioms.

Great job!

<i>fish out of the water</i>	<i>Holy cow</i>	<i>wouldn't hurt a fly</i>	<i>hold your horses</i>	<i>cat nap</i>
<i>raining cats and dogs</i>	<i>pigged out</i>	<i>butterflies in my stomach</i>	<i>the dog days</i>	<i>when pigs fly</i>

Teacher: Now you are learning 10 animal idioms. Be creative and complete the sentences with the animal idioms in the table. You have 3 minutes and then we will check.

1. Polly is scared and nervous to speak on the stage, she's got _____.
2. I forgot my umbrella at home, and it was _____.
3. Tom and Sam _____ all the cakes so they weren't hungry.
4. _____ ! I can't believe you have done your homework!
5. I was really excited on the first day of my new class, but when I arrived I felt like a _____.
6. Don't worry, Steve is a strong guy and does karate, but he _____.
7. Please _____, while you drive a car, there are a lot of children outside.
8. Are you tired after school? Do you want to take a _____?
9. During _____ of summer, we always plan a long vacation to the seaside.
10. Mum says: ' I guess I can't expect you to tidy your room. It means _____, yes?

Well done!

Our Quiz Time is over. Now we will repeat all the animal idioms.

Tell me, please, what the animal idioms you remember.

(Students name the animal idioms).

And now we will check how you know the definition of the animal idioms.

(The teacher name the definition of the idiom and students should name the animal idiom: *a short sleep/ to be nervous/ the hot weather of summer/ to be uncomfortable in a specific situation/ eat a lot of something/ to be very kind and gentle/ heavy rain/ to be surprised/ something will never happen/ wait a moment, be patient*).

III. Summary:

1. Assessment.

Teacher: *Today you had the unusual lesson 'Quiz Time: Guess the animal idiom'.*

You were smart, creative and active.

We learned 10 animal idioms with their definitions.

You are great students!

2. Home assignment.

Teacher: *Your homework – surf the Net and find some interesting animal idioms and explain their definitions. Show examples with idioms in the sentences. Prepare a presentation or a small video with your favourite animal idioms (3-5 idioms).*

Аналізуючи результат проведеного уроку-вікторини «Quiz Time: Guess the animal idiom», можна зазначити, що цей урок мав пізнавальну та виховну цінність, що здійснило позитивний вплив на формування соціокультурної компетентності учнів.

Загальною метою уроку-вікторини було ознайомити та поглибити знання учнів про культуру Великої Британії та США, застосувавши приклади англійських зоофразеологізмів.

Учням було запропоновано для ознайомлення та вивчення десять англійських ідіом з тваринами. Для покращення аудіо сприйняття нового лексичного матеріалу був застосований візуальний метод з використанням малюнків та фото з тваринами, по сюжету наближених до певної англійської ідіоми. Також були задіяні різні види практичної діяльності: розгадування

ребусів (doing puzzles), співставлення ідіом та їх значення (matching the idioms), складання речень з ідіомами (completing the sentences).

Протягом уроку учні мали змогу розширити свій лексичний запас, практикувати та удосконалювати свої мовленнєві навички, застосувати свої набуті знання, проявити свою винахідливість та креативність.

2.3. Методична розробка конспекту уроку англійської мови для 9 класу ‘The animal world. Тваринний світ’.

Методична розробка конспекту уроку англійської мови для 9 класу по темі «Природа та погода» (за державною навчальною програмою з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов для 5-9 класів, затвердженою наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).

План-конспект уроку англійської мови для 9 класу

Тема уроку: *The animal world. Тваринний світ.*

Сфера спілкування: особистісна.

Тематика ситуативного спілкування: *Природа та погода.*

Мовний інвентар: лексичний діапазон теми «*Тваринний світ*».

Мета уроку: ознайомити, поглибити знання та продемонструвати багатство та розмаїття культури Великої Британії та США, поширити лексичний запас та удосконалити мовленнєві навички учнів, практикувати вживання тематичної лексики, а саме розуміти зміст ідіом та використовувати їх у мовленні; удосконалити аудіо-візуального сприйняття нового навчального матеріалу.

Ключові компетентності:

- *спілкування державною (і рідною у разі відмінності мовами) – усвідомлення того, що, вивчаючи іноземну мову, ми збагачуємо рідну; готовність до міжкультурного діалогу;*
- *спілкування іноземними мовами – реалізація через предметні компетентності;*
- *обізнаність та самовираження у сфері культури – усвідомлення цінності культури для людини та суспільства, повага до багатства і розмаїття культури;*
- *інформаційно-цифрова компетентність – застосувати ІКТ для пошуку, обробки, аналізу та підготовки інформації відповідно до поставлених завдань;*
- *уміння вчитися упродовж життя – визначити комунікативні потреби та цілі під час вивчення іноземної мови самостійно працювати з підручником, шукати нову інформацію з різних джерел та критично її оцінювати, сміливість у спілкуванні іноземною мовою, подолання власних мовних бар'єрів;*
- *ініціативність і підприємливість – генерувати нові ідеї, переконувати в їх доцільності та об'єднувати однодумців задля втілення цих ідей у життя, комунікабельність та ініціативність, креативність.*
- *сприяння формуванню соціальної й громадянської компетентності – формулювати власну позицію, толерантність у спілкуванні з іншими, усвідомлення необхідності володіння іноземними мовами для підвищення власного добробуту;*

Предметні компетентності: розвиток мовленнєвих навичок - наводить приклади та пояснює значення зоофразеологізмів або ідіом, пов'язаних з тваринами, вміє застосовувати у мовленні.

Очікуванні результати: учень розуміє зміст ідіом, висловлює власні погляди та думки, удосконалює мовленнєві навички, навички аудіювання, читання та письма, використовує зоофразеологізми на практиці.

Засоби навчання: флешкартки, презентація, відео з YouTube каналу, малюнки та фото з інтернет-ресурсу «Pinterest».

Схематичний план уроку:

I. Lead in. Організаційна частина:

1. *Greetings.* Привітання. – 1 хв.
2. *Warm up.* Мовна розминка та введення в іншомовну атмосферу. – 3 хв.
3. *Announcement of the theme and the aim of the lesson.* Повідомлення теми та мети уроку – 1 хв.

II. Main Body. Основна частина уроку:

1. *Revise previous vocabulary and find out new vocabulary.* Повторення попереднього вивченого лексичного матеріалу, ознайомитись з новими лексичними одиницями. – 7 хв.
2. *Do tasks.* Виконання завдань. – 20 хв.

III. Summary. Завершення уроку:

1. *Homework check.* Перевірка домашнього завдання – 4 хв.
2. *Assessment.* Підведення підсумків та оцінювання діяльності учнів. – 2 хв.
3. *Home assignment.* Домашнє завдання – 1 хв.

Procedure:

I. Lead in.

1. Greetings.

Teacher: *Good morning, students!*

How are you doing? What's up?

I'm sure you are well today and we continue learning English together.

2. Warm up.

At the beginning of our lesson, look and practice pronouncing tongue twisters as quick as possible:

*Big black bug
Bit a big black bear,
But a big black bear
Bit a big black bug back.*

3. Announcement the theme and the aim of the lesson.

Teacher: Today's topic is called 'The animal world' and we are going to visit London Zoo. We will learn new vocabulary with animals, remember the term 'idiom' and figure out idioms related with animals. Of course, you will practice and do some tasks with animal idioms. So, let's get started!

III. Main Body.

1. Revise previous vocabulary and find out new vocabulary.

Teacher asks students: Do you like animals? What is your favourite animal? What are domestic animals? What are wild animals? Remember and name wild and domestic animals (Students name the animals and a teacher writes these animals on the board).

Teacher: What is the difference between wild and domestic animals?

Now we will watch the small video about London Zoo and you should revise and name all animals you can see [57].

How do you think why animals have to live in the zoo?

Students own answers.

Teacher: Today we are going to talk about wild animals and find out popular English animal idioms.

There are lots of phraseological units related with animals, they are called idioms. In Cambridge Dictionary the term «idiom» means – a group of words in a

fixed order that has a particular meaning that is different from the meanings of each word on its own.

Today you find out English idioms for some wild animals. Take a look at these pictures and name animals.

And now, your task: you should complete table with the animal idioms. You have 2 minutes and then we will check.

<i>horse idioms</i>	<i>elephant idioms</i>	<i>lion idioms</i>	<i>bear idioms</i>	<i>monkey idioms</i>

to throw to the lions / more fun than a barrel of monkeys / to flog a dead horse / to eat an elephant one bite at a time / to play the bear/ to fight like a lion/ to put the cart before the horse/ to have a memory like an elephant/ like a bear with a sore head/ monkey business

Students read their columns with idioms and the teacher checks answers.

Teacher: *How do you think what these animal idioms mean in English and Ukrainian?*

Next task for you. You should match the animal idioms with their definitions.

<i>Animal idioms</i>	<i>English definitions</i>	<i>Ukrainian definitions</i>
<i>to flog a dead horse</i>	<i>fight very fiercely and bravely</i>	<i>робити щось крок за кроком, а не все одразу</i>
<i>to put the cart before the horse</i>	<i>to do something in steps rather than all at once</i>	<i>валяти дурня</i>
<i>to throw to the lions</i>	<i>to be rude and ignorant</i>	<i>мати гарну пам'ять</i>
<i>to eat an elephant one bite at a time</i>	<i>something is very funny, amusing and enjoyable</i>	<i>робити навпаки</i>
<i>to play the bear</i>	<i>to waste effort on something when there is no chance of succeeding</i>	<i>щось дуже смішне, кумедне та приємне</i>
<i>to fight like a lion</i>	<i>to do things in the wrong order</i>	<i>Кидати напризволяще</i>
<i>monkey business</i>	<i>to be able to remember things easily and for a long period of time</i>	<i>бути в поганому настрої</i>
<i>like a bear with a sore head</i>	<i>to put someone into a very unpleasant or difficult situation without helping them</i>	<i>марно витрачати час, товкти воду в ступі</i>
<i>to have a memory like an elephant</i>	<i>mischievous or deceitful</i>	<i>вести себе грубо, зневажливо</i>
<i>more fun than a barrel of monkeys</i>	<i>to be in a bad mood</i>	<i>битися відважно як лев</i>

Teacher: And now, have a look at the idioms again, try to remember and find the Ukrainian definitions of these English animal idioms.

1. робити щось крок за кроком	a. to flog a dead horse
2. валяти дурня	b. to put the cart before the horse
3. мати гарну пам'ять	c. to throw to the lions
4. робити навпаки	d. to eat an elephant one bite at a time
5. щось дуже смішне, кумедне та приємне	e. to play the bear
6. кидати напризволяще	f. to fight like a lion
7. бути в поганому настрої	g. monkey business

8. марно витрачати час,
товкти воду в ступні	h. like a bear with a sore head
9. вести себе грубо, зневажливо	i. to have a memory like an elephant
10. битися відважно як лев	j. more fun than a barrel of monkeys

Students try to find the correct definitions.

Teacher: *In addition, you should remember today's idioms and put the words of animal idioms in the correct order.*

1. *business/ monkey*
2. *the/ to/ bear/ play*
3. *like/ to/ a/ fight/ lion*
4. *the /cart/ to/ before/ put/ the/ horse*
5. *to / to / lions/ throw/ the*
6. *bite/ an/ to/ elephant/ eat/ one / at / a time*
7. *bear/ a/ sore/ head/ a/ with/ like*
8. *fun/ more/ a/ than/ monkeys/ of*
9. *horse/ a/ dead/ flog/ to*
10. *memory/ to/ a/ like/ an/ have/ elephant*

Teacher: *Excellent! You are great!*

III. Summary:

1. *Homework check.*
2. *Assessment.*
3. *Home assignment:* You should make up sentences with animal idioms which you learned today and write them down in your exercise books.

Teacher: *My dear students! Time is out! Today you've found out new vocabulary – animal idioms and learned their English and Ukrainian definitions. At home you need to practice and complete sentences with them.*

Thank you of your working, you are great today!

Goodbye, see you next lesson!

На цьому уроці учні показали, що опанували запропоновані зоофразеологізми, розуміють їх зміст, вміють висловлювати власні думки з використанням зоофразеологізмів у своєму мовленні.

2.4. Приклади англійських ідіом з анімалістичним компонентом та їх дефініції

З метою демонстрації можливості практичного застосування ідіом на уроках англійської мови пропонуємо розглянути розроблену таблицю з прикладами зоофразеологізмів та їх тлумаченням англійською та українською мовами, які можна включити до деяких тем, згідно навчальної програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов (5-9 класі), як фрагменти уроку, уроки-вікторини або факультативні заняття. Для кращого візуального сприйняття були використані малюнки та фото з інтернет-ресурсу «Pinterest».

Animal idioms	English definitions	Ukrainian definitions
 <i>the lion's share</i>	<i>most of something</i>	<i>найбільша частина чогось, лєвова частка</i>
 <i>let the cat out of the bag</i>	<i>give away a secret</i>	<i>проговоритися, видати таємницю, базікати, бовтати, цвенькати, дати волю язика</i>
 <i>make a mountain out of a molehill</i>	<i>make a big issue out of something small</i>	<i>зробити велику проблему з чогось малого, зробити з мухи слона</i>

 <p><i>kill two birds with one stone</i></p>	<p><i>get two things done with a single action</i></p>	<p><i>зробити дві справи одночасно, вбити двох зайців</i></p>
 <p><i>the elephant in the room</i></p>	<p><i>the big issue, the problem people are avoiding</i></p>	<p><i>велика проблема, яку люди уникають</i></p>
 <p><i>like the cat that got the cream</i></p>	<p><i>extremely happy or satisfied, or in a very happy or satisfied way</i></p>	<p><i>надзвичайно щасливий чи задоволений, або дуже щасливий чи задоволений</i></p>
 <p><i>eager beaver</i></p>	<p><i>a person who is excited about doing certain work</i></p>	<p><i>людина, яка захоплена виконанням певної роботи</i></p>
 <p><i>a white elephant</i></p>	<p><i>something that is expensive, or that costs a lot of money to keep in good condition, but that has no useful purpose and is no longer wanted</i></p>	<p><i>те, що є дорогим або коштує багато грошей, щоб підтримувати його в хорошому стані, але це не має корисної мети і більше не потрібне</i></p>
 <p><i>have kittens</i></p>	<p><i>to be very worried, upset, or angry about something</i></p>	<p><i>бути дуже стурбованим, засмученим або злим через щось</i></p>

 <p><i>a snake in the grass</i></p>	<p><i>someone who can't be trusted</i></p>	<p><i>хтось, кому не можна довіряти</i></p>
 <p><i>a leopard can't change its spots</i></p>	<p><i>it means a person's character, especially if it is bad, will not change</i></p>	<p><i>це означає, що характер людини, особливо якщо він поганий, не зміниться, потрібно приймати людину такою, якою вона є</i></p>
 <p><i>the bee's knees</i></p>	<p><i>think you're the best</i></p>	<p><i>думати, що ти найкращий</i></p>
 <p><i>every dog has its day</i></p>	<p><i>everyone is successful or happy at some time in their life</i></p>	<p><i>кожна людина є успішною або щасливою в певний період свого життя, буде і на нашій вулиці свято</i></p>
 <p><i>to eat like a horse</i></p>	<p><i>to always eat a lot of food</i></p>	<p><i>багато їсти, уминати за обидві щоки</i></p>
 <p><i>rat race</i></p>	<p><i>fierce, competitive struggle for power or position</i></p>	<p><i>запекла, конкурентна боротьба за владу або посаду</i></p>

 <p><i>to chicken out</i></p>	<p><i>to be too scared to do something</i></p>	<p><i>бути надто наляканим, щоб робити щось</i></p>
 <p><i>to be a pussy cat</i></p>	<p><i>a person who is very gentle</i></p>	<p><i>дуже лагідна та м'яка людина</i></p>
 <p><i>from the horse's mouth</i></p>	<p><i>you hear information from the person who has direct personal knowledge of it, get information from the original source</i></p>	<p><i>отримати інформацію з першоджерела, з перших вуст</i></p>
 <p><i>a lion in the path/way</i></p>	<p><i>a difficulty, obstacle, or danger</i></p>	<p><i>Труднощі, перешкоди або небезпека</i></p>
 <p><i>monkey around</i></p>	<p><i>to behave in a silly and annoying way</i></p>	<p><i>поводитися безглуздо і надокучливо</i></p>
 <p><i>put your head in the lion's mouth</i></p>	<p><i>to place yourself in a dangerous or difficult situation</i></p>	<p><i>поставити себе в небезпечну або важку ситуацію</i></p>
 <p><i>sitting duck</i></p>	<p><i>an easy target, something or someone which is vulnerable to attack</i></p>	<p><i>легка мішень, щось або хтось вразливий для нападу</i></p>

 <p><i>as strong as a lion</i></p>	<p><i>to be strong and powerful</i></p>	<p><i>бути сильним та могутнім, сильний як лев</i></p>
 <p><i>in two shakes of a lamb's tail</i></p>	<p><i>to do something in a very short amount of time</i></p>	<p><i>зробити щось за дуже короткий проміжок часу</i></p>
 <p><i>grin like a Cheshire cat</i></p>	<p><i>smile broadly, especially in a self-satisfied way</i></p>	<p><i>широко посміхатися, бути задоволеним собою, посміхатися на весь рот</i></p>
 <p><i>to be like a bull in a China shop</i></p>	<p><i>a person who breaks things or who often makes mistakes or causes damage</i></p>	<p><i>людина, яка ламає речі або часто робить помилки або завдає шкоди</i></p>
 <p><i>monkey's uncle</i></p>	<p><i>complete surprise, amazement or disbelief</i></p>	<p><i>повне здивування, подив або недовіра</i></p>
 <p><i>as busy as a hibernating bear</i></p>	<p><i>a lazy and inactive person who isn't busy at all</i></p>	<p><i>лінива та пасивна людина, яка нічим не зайнята</i></p>

 <p><i>to talk the hind legs off a donkey</i></p>	<p><i>a person who talks too much, to talk without stopping for a long time</i></p>	<p><i>людина, яка весь час говорить без зупинки, базікало</i></p>
 <p><i>a dark horse</i></p>	<p><i>usually a little-known person that makes an unexpectedly good showing</i></p>	<p><i>зазвичай маловідома особа, яка показує несподівано гарний результат</i></p>
 <p><i>at a snail's pace</i></p>	<p><i>to move very slowly</i></p>	<p><i>рухатись дуже повільно</i></p>
 <p><i>eagle eyes</i></p>	<p><i>to have excellent vision</i></p>	<p><i>мати чудовий зір</i></p>
 <p><i>get your ducks in a row</i></p>	<p><i>to organize things</i></p>	<p><i>організувати свої справи, дії</i></p>
 <p><i>wolf in sheep's clothing</i></p>	<p><i>something or someone dangerous presenting as gentle, weak or innocent</i></p>	<p><i>щось або хтось небезпечний, видаючи себе ніжним, слабким або невинним</i></p>

Отже, застосування фразеологізми з анімалістичним компонентом на уроках англійської мови позитивно впливає на пізнавальну діяльність учнів. Вони із зацікавленістю вивчають ідіоми, поширюють свій лексичний запас, практикують та удосконалюють свої мовленнєві навички, застосовують англійські ідіоми у повсякденному житті.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Для реалізації поставлених завдань нашої кваліфікаційної роботи були розроблені плани-конспекти уроків із застосуванням англійських зоофразеологізмів на уроках англійської мови для учнів основної школи, згідно Навчальної програми з іноземних мов для 5-9 класів:

✓ для 6-х класів:

Тематика ситуативного спілкування: Я, моя родина, мої друзі.

Тема уроку: *Appearance and personality*. Зовнішність та риси характеру людини

✓ для 8-класів:

Тематика ситуативного спілкування: Велика Британія.

Тема уроку: *Quiz Time: Guess the animal idiom*. Урок-вікторина: Вгадай ідіому з твариною.

✓ для 9-х класів:

Тематика ситуативного спілкування: Природа та погода.

Тема уроку: *The animal world*. Тваринний світ.

Аналізуючи методичні розробки конспектів уроків, можна з впевненістю зазначити про ймовірну можливість застосування англійських зоофразеологізмів або ідіом, пов'язаних з тваринним світом, на уроках англійської мови, що сприяє формуванню соціокультурної компетентності учнів, підкреслюючи яскравий і неповторний колорит іноземної мови, розширює лексичний запас учнів, розвиває та вдосконалює мовленнєві навички учнів, що дозволить їм використовувати зоофразеологізми у мовленні та на письмі в майбутньому.

У рамках проведення тижня іноземних мов у Криворізькій гімназії №9 з 14.11.2022 по 18.11.2022 під назвою «*Language knows no boundaries*», мали змогу застосувати на практиці урок-вікторину «*Quiz Time: Guess the animal idiom*» у 8-А та 8-Б класах за допомогою платформи Google Meet у синхронному режимі. Можна зазначити, що цей урок мав пізнавальну та

виховну цінність, позитивно вплинув на пізнавальну діяльність учнів та комунікативні навички, що сприяло формуванню соціокультурної компетентності учнів.

ВИСНОВКИ

В процесі написання кваліфікаційної роботи ми провели дослідження щодо вивчення можливостей англійських зоофразеологізмів у формуванні соціокультурної компетентності учнів основної школи та розглянули їх застосування на уроках англійської мови.

Загальна концепція сучасного освітнього процесу націлена на розвиток креативної особистості, яка була б здатна керувати інноваційною діяльністю, уміла швидко приймати нестандартні рішення, володіла широкими комунікативними вміннями та навичками, що є компонентами важливої складової загальної культури людини та сприяє формуванню ключових компетентностей, що є метою реалізації програми державного освітнього стандарту.

Важливе й значне місце у навчальному процесі відіграє саме соціокультурна компетентність учнів, яка цілком пов'язана зі сферою культурних норм та цінностей суспільства. Сучасне полікультурне суспільство вимагає від системи освіти України підготовки креативної особистості, – соціокультурної компетентності

В роботі ми дослідили теоретичні аспекти формування соціокультурної компетентності учнів, її зміст та особливості формування. В процесі дослідної роботи ми спробували додати в систему формування соціокультурної компетентності вивчення фразеологізмів з анімалістичним компонентом. Надання учням не тільки мовної і комунікативної підготовки, а й розвиток комунікативних навичок використання мови в життєвих ситуаціях значно підвищує рівень сформованості їх соціокультурної компетентності. Знання таких елементів мови як фразеологізми додає спілкуванню природності та оживляє мовлення, наближує спілкування до того рівня, яким володіють носії мови. Окрім цього, на прикладі вивчення фразеологізмів англійської мови, які називаються ідіомами, учні знайомляться та поглиблюють знання про

культуру, особливості традицій народів Великої Британії та США, збагачують лексичний запас і кругозір.

Запропоновані нами розробки конспектів уроків показали, що учні із зацікавленістю вивчають ідіоми, поширюючи таким чином свій лексичний запас. Використовувати фразеологізми можна майже для вивчення кожної теми (ми розвивали комунікативні навички учнів щодо опису зовнішності та рис характеру людини, де учні навчилися будувати свої висловлювання, використовуючи запропоновані нами ідіоми в своєму мовленні; при вивченні теми «Тваринний світ» учні поширювали свій лексичний запас анімалістичними ідіомами).

Провівши аналіз наших методичних розробок конспектів уроків та уроку-вікторини: «Вгадай ідіому з твариною», ми можемо зробити висновок, що вони мають певну пізнавальну цінність, поглиблюють знання з мови, розвивають комунікативні навички учнів, що загалом сприяє формуванню соціокультурної компетентності учнів.

Певну практичну цінність представляє розроблена нами Таблиця з прикладами зоофразеологізмів та їх тлумачення. Вважаємо, що наведені в ній приклади фразеологізмів являють собою цікавий методичний матеріал, який можна використовувати на уроках англійської мови в основній школі. Вчителю потрібно буде лише підібрати певні ідіоми згідно теми і контексту уроку.

Таким чином, в ході написання нашої роботи ми провели дослідження можливостей англійських зоофразеологізмів у формуванні соціокультурної компетентності учнів основної школи та розглянули їх практичне значення на уроках англійської мови.

Вивчення іноземної мови, а саме англійської мови, має безпосереднє відношення до сучасного життя, тому головним завданням вчителів іноземної мови є формування соціокультурної компетентності, тобто надавання учням не тільки комунікативної підготовки, а й орієнтування їх на практичне

використання англійської мови в житті та майбутньої професійної діяльності [37].

Отже, досліджуючи можливості використання зоофразеологізмів в процесі формування соціокультурної компетентності учнів основної школи, ми можемо констатувати, що зоофразеологізми мають певний потенціал і займають чітке місце в системі формування соціокультурної компетентності завдяки їх образності, експресивності, емоційного забарвлення, що наближає спілкування до реальних соціокультурних умов носіїв мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К. Т. Баранцев. Київ: Знання, 2006. 1056 с.
2. Бібік Н.В. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики* / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. С. 45-50
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій : навч.-метод. посіб. для студентів мовних спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.
4. Божок Н. О. Соціокультурна компетенція при вивченні іноземної мови. *Наука і практика*. 2008. С. 49–51.
5. Бондар Т. І. Генеза поняття «Соціокультурна компетентність». URL : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_1/5.pdf (дата звернення: 18.09.2022).
6. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. 2008. № 3. С. 23 – 30.
7. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2011. № 8 (18). С. 224 – 234.
8. Державний стандарт базової середньої освіти : Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
9. Дмитренко К. А. Звичайні роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / Уклад. К. А. Дмитренко та ін. Харків: Основа, 2018. 119 с.
10. Дубасенюк О. А. Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 564 с.

11. Жорнова О. І. Соціокультурна компетентність студентів в контексті оминання "слабких ланок" сучасного освітнього процесу. *Вища освіта України*. 2006. (Т. 3). С. 93–100.
12. Закір'янова І. А. Соціокультурна компетентність і адаптація. *Мова. Культура. Бізнес: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Вип. 2*. Київ : Правові джерела, 2004. С. 107-113.
13. Закір'янова І. А. Формування соціокультурної компетентності у майбутніх вчителів іноземної мови в процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2006. 22 с.
14. Зубков М. Сучасний англо-український та українсько-англійський словник / Уклад. М. Зубков. Харків : Школа, 2011. 752 с.
15. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В., Місечко О. Є., Березенська Л. І. Розвиток професійно-методичної компетентності вчителя іноземної мови, проблемні завдання: навч. посіб. / за заг. ред. І. В. Самойлюкевич. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Франка, 2010. 200 с.
16. Коваленко О. О. Формування компетентнісного підходу до вивчення іноземних мов. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 3. 86 с.
17. Кожевников В. Поняття "компетентність" у педагогіці. URL : <https://osvita.ua/school/method/1964/> (дата звернення 07.09.2022).
18. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника : автореф. дис. ... д-ра психол. наук. Київ, 2001. 37 с.
19. Концепція Нової української школи. URL : www.mon.gov.ua (дата звернення: 11.07.2022).
20. Костін Я. А. Способи та прийоми перекладу різних груп англомовних фразеологізмів. *Острозька академія*. 2013. Вип. 37. С. 157–159.
21. Кравцова І. І. Фразеологізми в сучасній англійській мові : визначення, підходи, класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія філологічна*. 2016. № 20. С. 29-32.

22. Крутенко О. В. Формування ключових компетентностей у учнів загальноосвітнього навчального закладу відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів загальнокультурної компетентності : наук.-метод. посібник / О. В. Крутенко. Черкаси : ЧОПОПП, 2014. 68 с.
23. Лексикологія англійської мови: навч.-метод. посіб. / Уклад. І. О. Білецька, Н. В. Ставчук. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 165 с.
24. Марущак О.М. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка*. Житомир, 2016. Вип. 11. С. 97 – 108.
25. Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник наукових праць / за ред. О. Я. Чебикін та ін. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 190 с.
26. Мунтян С. В. Методика розвитку діалогічного мовлення у процесі реалізації соціокультурної змістової лінії в 6 - 7 класах: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Херсонський державний університет. Херсон, 2011. 23 с.
27. Навчальні програми з іноземних мов для 5-9 класів: Наказ МОН України від 07.06.2017 № 804. URL : programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf (дата звернення: 25.10.2022).
28. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. Київ, 2010. № 2. С. 267.
29. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
30. Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / за заг. ред. Грищенко М. Київ, 2016. 34 с.
31. Овчарук О. Компетентність як ключ до оновлення змісту освіти. URL : <http://osvita.ua/school/method/381/> (дата звернення: 03.09.2022).
32. Першукова О. О. На шляху до міжкультурної свідомості : етапи розвитку соціокультурного компонента змісту навчання іноземної мови

- в європейській освіті. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 1. С. 60–68.
33. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук*. Київ : К. І. С., 2004. 112 с.
34. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178–179). С. 10–22.
35. Редько В. Г. Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів: лінгводидактичний аспект. *Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / за ред. О. М. Топузова*. Київ : Педагогічна думка, 2017. 282 с.
36. Словник іншомовних слів / Уклад. С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. Київ : Наукова думка, 2000. 680 с.
37. Стельмацька Р.А. Зоофразеологізми в системі формування соціокультурної компетентності: матеріали IV міжнар. наук.-теоретичн. конф. (м. Краків, Польща, 28 жовт. 2022 р.). Краків, 2022. С. 116–118.
38. Тоненчук Т. Семантико-граматичні, структурні, етимологічні та функціонально-стилістичні особливості соматичних фразеологічних одиниць англійської мови. *Наукові записки КДПУ. Серія: філологічні науки*. Кіровоград, 2014. Вип. 129. С. 340-346.
39. Траїліна Л. П. Вживання прислів'їв та ідіом на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. 2010. № 9. С. 36-40.
40. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : посібник / за ред. В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко: Міністерство освіти і науки України. Луганськ: Альма-матер, 2005. 399 с.

41. Фоменко Т. М. Визначення поняття “соціокультурна компетентність” у сучасній парадигмі вищої освіти”. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 149-156.
42. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегрованої мистецької освіти : посібник для вчителя / за наук. ред. Л. Масол. Київ : Педагогічна думка, 2010. 232 с.
43. Фразеологічний словник. URL : <http://korusno-znatu.in.ua/> (дата звернення: 02.09.2022).
44. Хоменко Н. В. Соціокультурна компетентність як ціннісний аспект розвитку особистості в сучасному суспільстві. URL : https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/7_2010/72.pdf (дата звернення: 20.10.2022).
45. Шилінговська І. П. Техніка вивчення іноземної мови за допомогою ідіом та ідіоматичних висловів. *Англійська мова та література*. 2006. № 6. С. 2-3.
46. Ярова О. Б. Концепт «Ключові компетентності» в освітніх документах початкової школи країн Європейського Союзу. *Young Scientist*. 2015. № 2 (17). С. 155-158.
47. 355 фразеологізмів. Історія виникнення і тлумачення. URL : <https://ukrland.in.ua/archives/2545> (дата звернення: 10.09.2022).
48. Animal idioms. URL : <https://www.englishclub.com/vocabulary/idioms-animal.htm> (дата звернення: 12.11.2022).
49. Animal idioms. Vocabulary list. URL : <https://www.merriam-webster.com/vocabulary/animal-idioms-vocabulary-list> (дата звернення: 29.10.2022).
50. Armstrong A. Scotland : Education, curriculum and learning. The strengths, challenges and solutions in lifelong learning /Alan Armstrong. Geneva : UNESCO International Bureau of Education, 2014. 13 p.

51. Cambridge Dictionary. URL:<https://cambridge.org/dictionary/english/idiom> (дата звернення: 18.09.2022).
52. European Commission. Key Competences For Lifelong Learning. European Reference Framework. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2007. 12 p.
53. KEY COMPETENCES FOR LIFELONG LEARNING. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019. 16 p.
54. Colin N. English and Swedish Animal Idioms - A Study of Correspondence and Variation in Content and Expression URL : <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:5163/FULLTEXT01.pdf> (дата звернення: 27.10.2022).
55. Oxford Advanced Learner's Dictionaries. URL : <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/> (дата звернення: 28.10.2022).
56. Stelmatska R. Practical tips in using animal idioms in English classes: зб. тез доп. III міжнар. студ. наук. конф. (м. Яремче, 18 лист. 2022 р.). Яремче, 2022. С. 154–156.
57. Visit ZSL London Zoo. URL : <https://youtu.be/-ОкуАEqdWso> (дата звернення: 12.10.2022).
58. Zhimin Xiang : A Cognitive Metaphoric Study of English Animal Idioms. URL : <file:///D:/Downloads/25878671.pdf> (дата звернення: 01.11.2022).